

Trpaslíci

Jana Dřimalová, DiS.

Cíl: *spoluvytváření prostředí pohody, prožívání a projevování svých pocitů, rozvoj smyslového vnímání a fantazie, rozvoj hrubé a jemné motoriky*

Věk: 4-5 let

Pomůcky:

- papír - veliký formát, papíry pro děti, barevný papír – zlatý, žlutý (nebo zlatý staniol od čokolády...), balicí papír
- fix, pastelky, temperové barvy, štětce
- látky, hadříky, korálky na tkaničku, jehla, vlna
- nůžky, baterky (svítilny), strachový pytel (látkový pytel s obručí na začátku i na konci) košťátko, lopatka, kámen z vycházky, plyšák přinesený z domova, encyklopedie, čepička, deky nebo obruče, prsten, rytmické nástroje.

Postup:

V daleké pohádkové zemi, uprostřed lesů, mezi skalami, hluboko, hluboko v horách žijí trpaslíci. Řekli bychom „Země trpaslíků“, ale není to tak. Té pohádkové zemi vládne kouzelník – starý a mocný, se srdcem celým ze zlata. Kdo si myslí, že kouzelník se zlatým srdcem je hodný a spravedlivý, ten se hodně zmylil. Tenhle kouzelník je zlý, panovačný a má rád jenom sám sebe a svůj zlatý palác. Zato trpaslíci, kteří žijí v lese v maličkých chaloupkách, ti mají srdíčko úplně obyčejné. A mají se obyčejně rádi, obyčejně si pomáhají, obyčejně se radují i smutní, když jim není veselo. Jsou to obyčejní človíčky. Celý den pracují ve skalách a pro kouzelníka těží zlato, aby jeho zlatý palác byl ještě zlatější. Když se vrátí z práce domů, rozejdou se do svých domečků a tam hospodaří. Večer se sejdou, povídají si, zpívají, tančí a jsou šťastní – úplně obyčejně. Znam o nich písničku.

- Jak asi takový trpaslík vypadá – učitelka kreslí trpaslíka na papír připevněný na tabuli podle pokynů dětí, dává otázky: Mám ho nakreslit na celý papír? Je hubený nebo tlustý? Usmívá se nebo se mračí?...
- Ale třeba ten trpaslík vypadá úplně jinak, děti kreslí svého trpaslíka, vymýšlejí mu jméno, obrázky vystaví ve třídě.
- Výroba a zdobení čepiček: vytrháváním barevným papírem vystřihovanými tvary z papíru nebo látek
- Trpaslíci bydlí v malých domečcích, zkuste je postavit. Stavíme domečky z dostupných materiálů ve třídě např. kostky, různé druhy stavebnic, šátky, deky, krabice... dáme dětem prostor pro fantazii.

- Děti vytvořily trpasličí svět – znovu si zazpíváme písničku zpěv s použitím rytmických nástrojů, deklamované předvádění gest – hlídáme zlato: uděláme brýle z prstů, palác nakreslíme dlaněmi před obličejem, na „bác“ tleskneme, každou sloku předvedeme pantomimou – vše je v rytmu písničky.
- Lucernička – trpaslíci mají baterky, zkoumají tmavá zákoutí, hledají zapomenuté části stavebnic, prolézají s baterkou strachovým pytle, experimentují se světlem pod dekou, v domečcích, hledají cestu lesem podle šipek do svého domečku.
- Metlička – trpaslíci uklízejí, třídí smíchané stavebnice, zametají třídu, utírají nábytek, rozlitou vodu na podlaze, rovnají hračky na své místo.
- Jehlička – Mladší děti navlékají korálky na tkaničku, starší používají jehlu s navlečenou vlnou a proplétají dírky v papírovém kapesníčku (tečky na látce)
- Z vycházky si každé dítě přinese kámen (vytěžené zlato)- porovnávají velikosti a hmotnosti, kameny barví a obalují do zlatého papíru.

Protože se mají trpaslíci tak rádi a jejich smích a radost se rozléhá do daleka, seběhla se zvířátka z celého lesa. Nejdříve opatrně vykukovala z houští a keřů, ale za chvíli poznala, že se nemají čeho bát – naopak. S trpaslíky se jim moc hezky žilo. Udělala si své pelíšky a dokonce trpaslíkům pomáhala na zahrádkách, nosila lesní plody, a když trpaslíci pracovali ve skalách, hlídala jejich vesničku.

- Děti si nosí z domu plyšáky, dělají jim pelíšky.
- Vyhledávají lesní zvířátka v encyklopediích.
- Malují a vystřihují stromy, vytvoří les.
- Hra na schovávanou.
- Na vycházce do parku nebo lesa zkoumáme dlaněmi kůru stromů, mech, stavíme domečky pro zvířátka i pro trpaslíky z klacíků, mechu...
- Blok ukončíme společnou koláží na veliký papír – „Trpasličí svět“- Obraz pověsíme do herny.

Kouzelník už dlouho pozoroval ze svého zlatého paláce, že je u trpaslíků stále veselo. Všiml si, že se do trpasličího lesa přestěhovala i všechna zvířátka a u něj zůstali jen myši a pavouci a hadi – taková havěť čarodějnická. Taky se mu zdálo, že u trpaslíků na louce rostou prazvláštní barevné květiny, tráva se zelená a vůbec se z toho trpasličího světa kouzelníkovi až pod nos line taková vůně, taková nepříjemná vůně štěstí – a tuhle vůni neměl kouzelník rád. Přemýšlel, jak by trpaslíkům ublížil.

- Jak asi vypadá takový kouzelník?
- Malba štětcem na balicí papír na zemi – skupinová práce k postavě dospělého dítěti využijí těla učitelky.

- Kouzelníka pověsíme vysoko na stěnu – pozoruje nás z paláce.

Každý den vymýšlel kouzelník ta nejhorší kouzla proti trpaslíkům, každý den trpaslíci bojovali se zlou mocí. Uvidíme, jak se jim bude dařit.

SCHOVANÉ „ČEPIČKY“- hra na bystrozrakého

Když trpaslíci spali, kouzelník vzal jednu čepičku a schoval ji v lese. Ale byl neopatrný a čepička trošku vykukovala ze své skrýše. Trpaslíci se probudili, a když ten nejmenší nenašel svou čepičku, moc se rozplakal. Přiběhl k němu zajíček, který byl v noci na paloučku mlsat jetel a kouzelníka viděl. Ale nemohl prozradit, kde čepička je, zle by se mu pak vedlo. Poradil trpaslíkům, jak se mají chovat, aby čepičku našli.

- Na nic se nesahá čepička je vidět.
- Nemluví se.
- Kdo čepičku uvidí, neukazuje na ni, neprozrazuje, kde je, nenápadně dojde k učitelce, pošeptá jí polohu čepičky a posadí se vedle.
- Hra končí, když poslední dítě pošeptá umístění.

„POVODEŇ“ - hra na ostrovy

První pokus kouzelníka nevyšel, ale dnes to bude těžší. Kouzelník poslal obrovský déšť na vesnici trpaslíků, za chvíli voda zaplavila celé údolí a zbylo jen pár ostrůvků, na kterých se trpaslíci mohli zachránit.

- Po třídě se rozmístí různě velké deky nebo obruče.
- Trpaslíci se mezi nimi brodí a na signál vystoupí na ostrov.
- Vody přibývá a ostrovy mizí – trpaslíci se musí vejít na menší prostor.
- Na konci zůstane jen jeden ostrov, žádný trpaslík nedovolí kamarádovi, aby spadl do vody, děti se pevně drží.

Ani druhý pokus rozdělit trpaslíky kouzelníkovi nevyšel. A ten se hrozně zlobil. Čím víc se vztekal, tím těžší úkoly si na trpaslíčky vymýšlel.

„ZTRACENÝ ZRAK“

Třetí den se ráno trpaslíci probudili, a i když otevřeli oči, nic neviděli. Kouzelník jim začaroval zrak do prstenu, který hodil do trávy v údolí. Trpaslíci byli smutní, plakali, že tenhle úkol nedokážou splnit, protože jsou malí, ale jeden starý moudrý trpaslík dědeček jim řekl: „ Copak takhle stále budeme naříkat a ani se nepokusíme to kouzlo změnit? Přece, když budeme držet pohromadě, když si pomůžeme, nemůže nad námi kouzelník zvítězit. Vím, jak zlomit kouzlo, ale bude to těžké.“ Všichni musíme být potichu a dodržovat pravidla.

- Trpaslíci klečí na zemi a mají zavřené oči.
- Učitelka položí na koberec prsten.

- Trpaslíci lezou po čtyřech, hmatem hledají prsten – první, kdo ho najde, přiloží si ho k čelu, a předá do dlaně dalšímu kamarádovi a posadí se k učitelce.
- Všichni trpaslíci se vzájemně osvobodí přiložením prstenu k čelu.

Kouzelník se vztekal a vztekal, až málem prasknul, ale ještě jedno kouzlo měl v rukávu. Čtvrtý den se rozhodl, že trpaslíkům vezme jejich štěstí.

„NA KOUZELNÍKA“

Opět zlý kouzelník čaroval v noci, když trpaslíci spali. Z každé chaloupky vzal trpaslíkům to, co měli nejraději. Poklad schoval ve svém zlatém paláci a dobře ho hlídal. Ale trpaslíci už neměli strach, věděli, že když si budou pomáhat, i tentokrát zvítězí. Vydali se do paláce.

- Kouzelník špatně slyší, ale dobře vidí, ve své ruce má moc udělat z trpaslíka kámen.
- Trpaslíci se mohou pohybovat, jenom když kouzelník spí nebo je otočený zády.
- Učitelka se promění v kouzelníka, střídavě spí, otáčí se.
- Trpaslíci se potichu, pomalu, opatrně přibližují k paláci a ve chvíli, kdy je může kouzelník vidět, znehybní, kouzelník si myslí, že jsou to sochy.
- Každý si z paláce vezme své „štěstí“ (plyšák, symbol, hračka...) a stejně opatrně se vrátí na výchozí pozici.
- Hra končí, když jsou všichni trpaslíci zpátky doma.
- Pokud má někdo strach, může se pro jeho štěstí vydat kamarád.

Tentokrát se kouzelník tak strašně rozzlobil, nafukoval se, kroutil, prskal, až to jeho zlaté srdce prasklo a kouzelník se proměnil ve zlatý kámen. Palác zarostl trním a bodláky i se zlatým kouzelníkem. A představte si, že se z toho paláce odstěhovali i pavouci, myši a hadi. Co myslíte, přijali je trpaslíci mezi sebe?

V trpasličím světě se chystala veliká oslava. Všichni se radovali, jak nad zlým kouzelníkem zvítězili. Proč myslíte, že se to trpaslíkům povedlo?

Trpaslíci byli moc šťastní, ale i moc unavení. Vydali se do trpasličí myčky, aby ze sebe tu únavu spláchli.

„TRPASLIČÍ MYČKA“

- Děti si stoupnou naproti sobě do špalíru.
- Učitelka posílá „myčkou“ každého trpaslíka, ten zavře oči a pomalu prochází špalírem.
- Děti prstíky „kartáčky“ jemně „umyjí“ kamaráda a kdo chce, pošeptá mu něco hezkého od srdíčka.
- Po každém umytí se učitelka ptá, jestli se to trpaslíkovi líbilo, bylo mu to příjemné, slyšel něco hezkého – nikomu to neříkat, to je tajemství do dušičky.
- Hra slouží jako katarze celého prožitku.

- Blok ukončíme hudební dramatisací písničky „Trpasličí bál“.

1) skupina dětí - hudebníci (rytmické nástroje)

2) skupina dětí - zpěváci (předvádějí pohybem text refrénu)

3) skupina dětí – chodí v řadě za sebou a zpívají text písně jednotlivé sloky

- všichni trpaslíci zpívají klim, klam

Zkušenosti s realizací: *Blok jsem realizovala ve dvou týdnech.*

Zdroje:

Zavadilová, I. (2008). *Trpaslíci*. KAFOMET pro mateřské školy. (1. vyd.). Stařeč: INFRA, s.r.o.

Píseň Trpaslíci

Hluboko v horách pod skálami, rumpety, rumpety rum, bum, bác, hlídají zlato
trpaslíci, hlídají zlato a palác.

1. Každý má svoji lucerničku, svítí si sobě na cestičku, klim, klam, klim, klam, klam.
Hluboko...
2. Každý má svoji metličku, zametá sobě cestičku, klim, klam, klim, klam, klam.
Hluboko...
3. Každý má svoji jehličku, zašívá sobě vestičku.
Hluboko...
4. Každý má svoje autíčko, jezdí si sobě pro mlíčko.
Hluboko...
5. Každý má svoji motorku, startuje si jí na dvorku.
Hluboko...
6. Když malé dítě nechce spát, musí ho šmudla kolíbat, klim, klam, klim, klam, klam... pšššt

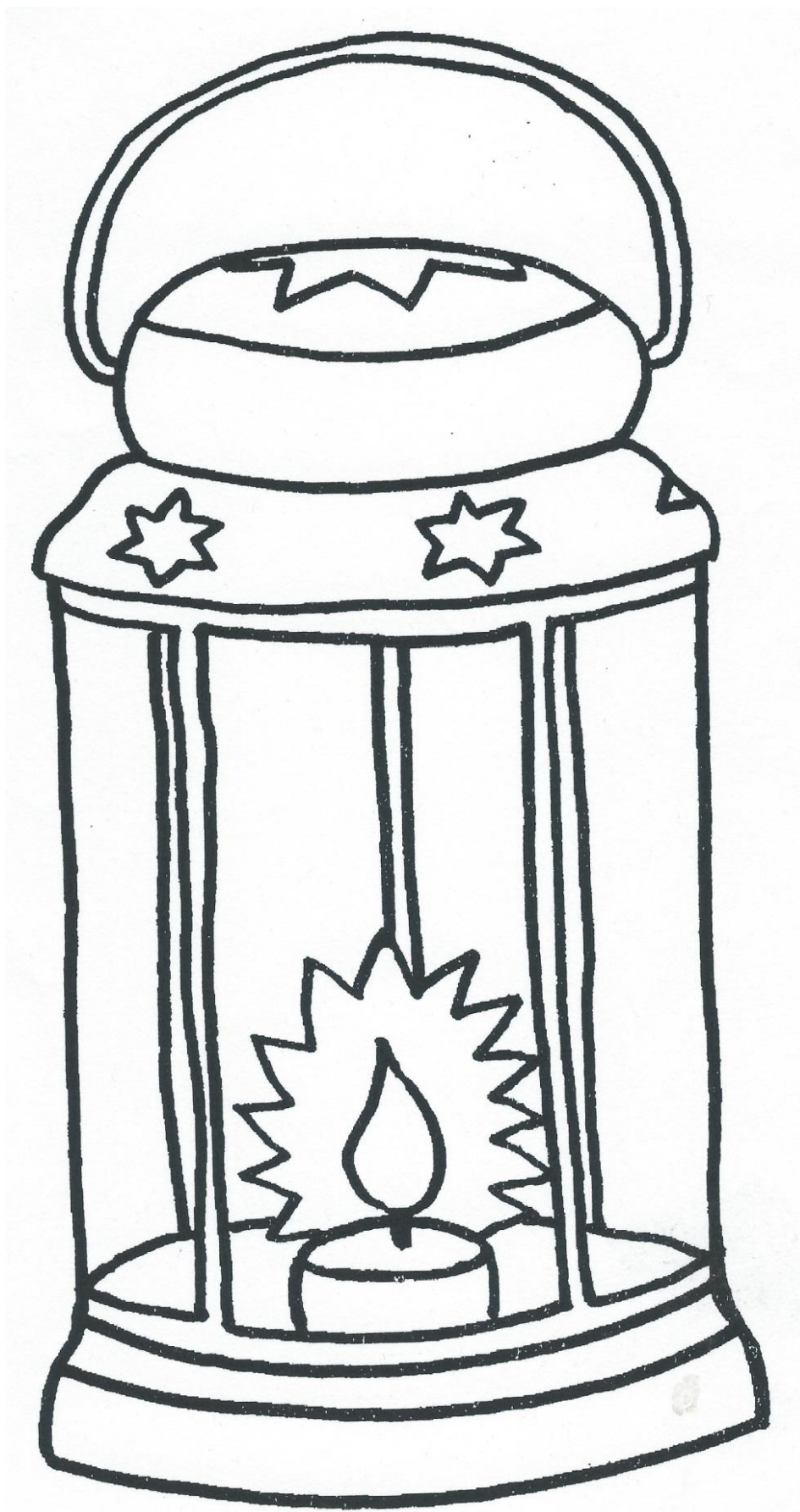
TRPASLÍCI

Hlu-bo-ko v ho-rách pod ska -la-mi, rum-pe-ty, rum-pe-ty, rum, bum, bác.

Hlí-da-jí zla-to tr-pas-lí - ci, hlí -da-jí zla-to a pa-lác.

Kaž-dý má svo-ji lu-cer-nič-ku, sví -tí si so -bě na ces-tič -ku,

klim, klam, klim, klam, klam

S NŮŽKAMI JSEM KAMARÁD

Vymaluj si geometrické tvary, pojmenuj je a vystřihni

